

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-677/21–

Kohtuasi C-677/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

11. november 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Vredegerecht te Antwerpen (Antwerpeni rahukohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

8. november 2021

Hageja:

Fluvius Antwerpen

Kostja:

MX

Vredegerecht
van het 2de kanton
Antwerpen

KOHTUOTSUS

[...]

– Volitatud ühendus **FLUVIUS ANTWERPEN** [...] asukoht [...] Antwerpen,
[...]

[...]

hageja,

– **MX** [...] elukoht [...] Antwerpen, [...]

kostja

Menetlus

[...]

[teave menetluse kohta eelotsusetaotluse esitanud kohtus]

Hagi nõude hindamine

- 1 Jaotusvõrguettevõtja Fluvius Antwerpen (edaspidi „Fluvius“) esitas MX vastu hagi nõudega tasuta ajavahemikul 7. maist 2017 kuni 7. augustini 2019 kasutatud elektrienergia eest [...] 813,41 eurot (koos käibemaksuga), millele lisandub viivis summas 4,80 eurot ja kohtu poolt alates hagi esitamise kuupäevast kohaldatav intress.

Nõuet ei esitatud seetõttu, et Fluvius tarnis MX-le elektrienergiat talle energiamääruse (Energiebesluit) artikli 5.2.3 §-st 1 tuleneva avaliku teenuse osutamise kohustuse alusel. Viidatud säte näeb ette, et kodutarbijale, kelle elektrilepingu energiatarnija näiteks arve tasumata jätmise tõttu üles ütleb ja kes ei sõlmi uut lepingut mõne teise energiatarnijaga, tarnib elektrienergiat jaotusvõrguettevõtja.

Nõue esitati seetõttu, et MX kasutas oma elukohas [...] elektrienergiat, ilma et ta oleks sõlminud lepingut energiatarnijaga ja ilma et mõni (teine) energiatarnija oleks sellel aadressil sõlmitud elektrilepingu varasemalt üles öelnud, mille tagajärjel oleks talle elektrienergiat avaliku teenuse osutamise kohustuse alusel tarninud Fluvius. Teisisõnu esitas Fluvius nõude pärast seda, kui ta oli tuvastanud, et teatud aja vältel on elektrienergiat kasutatud ebaseaduslikult. Tuginedes elektrienergia ebaseadusliku kasutamise alguses ja elektrienergia ebaseadusliku kasutamise lõpus võetud arvesti näitudele, esitas ta kõnealusel ajavahemikul kasutatud energia eest arve summas 813,41 eurot, milles sisaldub käibemaks summas 131,45 eurot.

Arve esitamise õiguslikku alust – elektrienergia ebaseaduslikku kasutamist – arvestades palus vrederechter (rahukohtunik) Fluviust esitada oma seisukoht küsimuses, kas arve summale tuleb lisada käibemaks.

- 2 [...] [Fluviuse seisukoht on järgmine]:
 - Energiamääruse (Energiebesluit) artikli 5.5.1. § 5 näeb ette, et võrguettevõtja võib esitada kasutatud elektrienergia eest omanikule või kasutajale arve, kui elektrienergiat kasutatakse energiatarnijaga sõlmitud lepinguta.
 - Kuna kõnealuste elektrienergiat kasutavate isikute ja elektrienergiat tarniva jaotusvõrguettevõtja vaheline suhe on regulatiivset laadi, siis ei

ole elektrienergia ebaseadusliku kasutamise puhul tegemist kahju õigusvastase tekitamisega. [...]

- Elektrienergia ebaseaduslik kasutamine maksustatakse vastavalt [Belgia] käibemaksuseadustiku artikli 10 §-le 2 käibemaksuga. Viidatud artikli kohaselt käsitatakse käibemaksuga maksustatava tarnena ametivõimude poolt või nimel tehtud korralduse alusel või vastavalt seadusele, dekreedile, määrusele või ettekirjutusele vara omandiõiguse üleminekut hüvitise eest.

3

3.1 [...] [viide liikmesriigi kohtupraktikale, mis ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul asjakohane]

3.2 Nõudega hõlmatud ajavahemiku suhtes on määravad Fluviuse [...] võrguga liitumise tingimused [...]

Võrguga liitumise tingimused ei määra kindlaks selle hüvitise suurust, mis nõutakse sisse elektrienergia ebaseadusliku kasutamise korral, ja ammugi mitte seda, kas sellele hüvitisele tuleb lisada käibemaks. [...] Artiklis 7.10 [...] on märgitud:

[...] *Elektrienergia ebaseaduslik kasutamine ja hüvitis õigusnormidega vastavusse viimise eest. Elektrienergia ebaseadusliku kasutamise korral nõuab jaotusvõrguettevõtja sisse hüvitise nii elektrienergia registreeritud kui ka registreerimata kasutamise eest. [...]*

- 4 Enne 1. maid 2018 ei olnud olemas ühtegi õigusnormi, milles oleks olnud sõnaselgelt sätestatud, kas hüvitisele, mille peab maksma elektrienergiat ebaseaduslikult kasutanud isik, tuleb lisada käibemaks või mitte. Seda reguleerivad õigusnormid on olemas alates 1. maist 2018 pärast energiadekreedi (Energiedecreet) ja energiamääruse (Energiebesluit) muutmist.

Elektrienergia ebaseaduslik kasutamine ja selle eest hüvitise nõudmine on praegu reguleeritud energiadekreedi (Energiedecreet) artiklis 1.1.3, 40° /1 koosmõjus energiadekreedi (Energiedecreet) artikliga 5.1.2 ja energiamääruse (Energiebesluit) artikliga 4.1.2.

Energiadekreedi (Energiedecreet) artiklis 1.1.3, 40° /1 sisalduva määratluse kohaselt on elektrienergia ebaseaduslik kasutamine *selline aktiivne või passiivne kahju õigusvastane tekitamine isiku poolt, millega kaasneb alusetult kasu saamine*. Vrederechter (rahukohtunik) leiab, et võrgust tuleva elektrienergia kasutamist, ilma et oleks sõlmitud liitumislepingut ja ilma et sellest jaotusvõrguettevõtjale teatataks, saab pidada *selliseks aktiivseks või passiivseks kahju õigusvastaseks tekitamiseks, millega kaasneb alusetult kasu saamine*.

3

Energiadekreedi (Energiedecreet) artikkel 5.1.2 sätestab lisaks, et asjaomane võrgukasutaja peab kandma järgmised kulud: kulud, mis tekivad võrguettevõtjal seoses artikli 1.1.3, 40° /1 punktides a, b, c, d ja g viidatud elektrienergia ebaseadusliku kasutamise tagasipööramisega; eelmises lõikes nimetatud väljalülitamise kulud; võrguühenduse või mõteseadise seadusega vastavusse viimise kulud; taasühendamise kulud; alusetult saadud kasuga seotud kulud ja viivise. Lisandub see, et asjaomane võrguettevõtja või tema volitatud isik nõuab nimetatud kulud ning alusetult saadud kasu ja viivise sisse otse võrgukasutajalt.

Energiamääruse (Energiebesluit) artikli 4.1.2. § 1 näeb ette alusetult saadud kasu arvutamise korra ja alusetult saadud kasu koosseisu. Alusetult saadud kasu hõlmab seega muu hulgas tarnitud elektrienergiaga seotud kulusid, millest hoiduti kõrvale (energiamääruse (Energiebesluit) artikli 4.1.2. § 1 kolmas lõik, 4°).

Artikli 4.1.2. § 3 näeb lisaks ette, et alusetult saadud kasu eest sisse nõutav hüvitis arvutatakse täpselt kindlaks määratud viisil ja nimelt koos maksude, lõivude ja käibemaksuga.

- 5 Vrederechter (rahukohtunik) küsib siiski, kas käibemaksu lisamist ette nägev säte ei ole vastuolus nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (edaspidi „käibemaksudirektiiv“).

Esmalt tekib Vrederechteril (rahukohtunik) küsimus, kas käibemaksudirektiivi artikli 2 lõike 1 punkt a ja artikli 14 lõige 1 ja lõike 2 punkt a lubavad lisada elektrienergia ebaseadusliku kasutamise eest nõutavale hüvitisele käibemaksu.

Artikli 2 lõike 1 punkti a kohaselt maksustatakse käibemaksuga kaubatarned tasu eest liikmesriigi territooriumil maksukohustuslase poolt, kes sellena tegutseb. Artikli 14 lõike 1 kohaselt on kaubatarne materiaalse vara omanikuna käsutamise õiguse üleminek. Kaubatarne käsitatakse ka ametivõimude poolt või nimel tehtud korralduse alusel või vastavalt õigusaktidele vara omandiõiguse üleminekut hüvitise eest (käibemaksudirektiivi artikli 14 lõike 2 punkt a).

Kas viidatud sätete põhjal saab teha järelduse, et elektrienergia ebaseaduslikku kasutamist tuleb pidada

- kaubatarneks, nimelt materiaalse vara omanikuna käsutamise õiguse üleminekut (käibemaksudirektiivi artikli 2 lõike 1 punkt a koostoimes artikli 14 lõikega 1),
- või ametivõimude poolt või nimel tehtud korralduse alusel või vastavalt õigusaktidele vara omandiõiguse üleminekuks (käibemaksudirektiivi artikli 14 lõike 2 punkt a)?

Seejärel küsib Vrederechter (rahukohtunik), kas käibemaksudirektiivi artikli 9 lõike 1 ja artikli 13 lõike 1 alusel on lubatud, et Fluvius kui avalik-õiguslik organisatsioon lisab hüvitisele, mida tal on õigus saada elektrienergia

ebaseadusliku kasutamise eest, käibemaksu, olles seega kõnealuse ebaseadusliku kasutamise seoses käibemaksukohustuslane.

Käibemaksudirektiivi artikli 9 lõikes 1 on määratletud, et maksukohustuslane on iga isik, kes mis tahes paigas teostab iseseisvalt mis tahes majandustegevust, olenemata nimetatud tegevuse tulemustest. Majandustegevusena käsitatakse eelkõige materiaalse või immateriaalse vara kasutamist kestva tulu saamise eesmärgil.

Artikli 13 lõike 1 esimene lõik näeb ette, et ametiasutusi, sealhulgas avalik-õiguslikke organisatsioone ei käsitata maksukohustuslasena tegevuse või tehingutega seoses, mida nad teevad ametivõimudena, isegi kui nad koguvad seoses nimetatud tegevuse või tehingutega makse, lõive, liikmemakse või tasusid. Kolmandas lõigus täpsustatakse viidatud sätet märkusega, et igal juhul käsitatakse avalik-õiguslikke organisatsioone maksukohustuslasena seoses I lisas nimetatud tegevusaladega, välja arvatud juhul, kui nende tegevuste maht on tühine. Gaasi ja elektrienergia tarne kuulub viidatud sätte kohaldamisalasse.

Kas viidatud sätete põhjal saab teha järelduse, et juhul kui Fluviusel on õigus nõuda elektrienergia ebaseadusliku kasutamise eest hüvitist, tuleb Fluviust pidada maksukohustuslaseks käibemaksudirektiivi artikli 9 lõike 1 tähenduses, kuna ebaseaduslikult kasutatud elektrienergia on materiaalse vara kestva tulu saamise eesmärgil kasutamise tagajärg?

Kas juhul, kui asi on nii, tuleb käibemaksudirektiivi artikli 13 lõike 1 esimest lõiku mõista nii, et Fluvius on ametiasutus, ja kui jah, kas siis tuleneb direktiivi artikli 13 lõike 1 kolmandast lõigust, et Fluviuse majandustegevus on elektrienergia ebaseadusliku kasutamise seotud osas sedavõrd olulise mahuga, et Fluviust tuleb elektrienergia ebaseadusliku kasutamise osas pidada maksukohustuslaseks?

6 [...]

[...] [eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsus]

Kohtumäärus

[...] [korraldus, mille alusel nõutakse elektrienergia ebaseadusliku kasutamise eest hüvitist]

ja enne otsuse tegemist volitatud ühenduse Fluvius Antwerpeni sisse nõutud käibemaksu kohta esitab Vrederechter (rahukohtunik) käesolevas kohtuasjas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, milles ta palub, et Euroopa Kohus vastaks järgmistele eelotsuse küsimustele:

Kas direktiivi 2006/112/EÜ artikli 2 lõike 1 punkti a koosmõjus artikli 14 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et elektrienergia ebaseaduslik kasutamine

kujutab endast kaubatarnet, nimelt materiaalse vara omanikuna käsutamise õiguse üleminekut?

Kui sellele küsimusele vastatakse eitavalt: Kas direktiivi 2006/112/EÜ artikli 14 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et elektrienergia ebaseaduslik kasutamine kujutab endast kaubatarnet, nimelt ametivõimude poolt või nimel tehtud korralduse alusel või vastavalt õigusaktidele vara omandiõiguse üleminekut hüvitise eest?

Kas direktiivi 2006/112/EÜ artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et juhul kui Fluvius Antwerpenil on õigus nõuda elektrienergia ebaseadusliku kasutamise eest hüvitist, tuleb Fluvius Antwerpenit pidada maksukohustuslaseks käibemaksudirektiivi artikli 9 lõike 1 tähenduses, sest elektrienergia ebaseaduslik kasutamine on Fluvius Antwerpeni „majandustegevuse“, s.t materiaalse vara kestva tulu saamise eesmärgil kasutamise tagajärg?

Juhul kui direktiivi 2006/112/EÜ artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et elektrienergia ebaseaduslik kasutamine on majandustegevus: kas 2006/112/EÜ artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et Fluvius Antwerpen on ametiasutus, ja kui vastus on jaatav, siis kas artikli 13 lõike 1 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et elektrienergia ebaseaduslik kasutamine on Fluvius Antwerpeni sellise tegevuse tulemus, mille maht ei ole tühine?

[...] [lõppvormel]